

Lekcja ...

Temat: Przypomnienie wiadomości o związkach wyrazowych w zdaniu pojedynczym.

W poprzedniej prezentacji przypomnieliśmy sobie najważniejsze informacje dotyczące zdania pojedynczego.

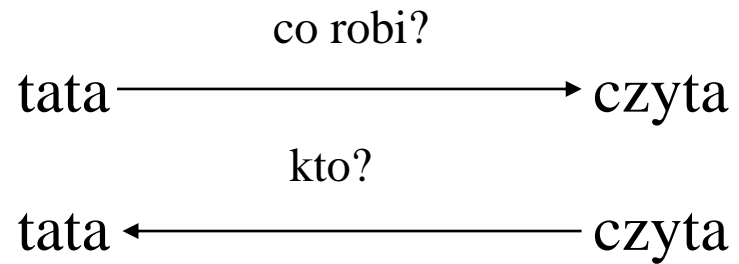
Wiemy już, że aby rozpoznać, czy wypowiedzenie jest zdaniem, należy sprawdzić, czy zawiera **orzeczenie**, czyli osobową formę czasownika.

Później znajdujemy **podmiot** – czyli rzeczownik oznaczający wykonawcę czynności, odpowiadający najczęściej na pytanie: Kto? Co?

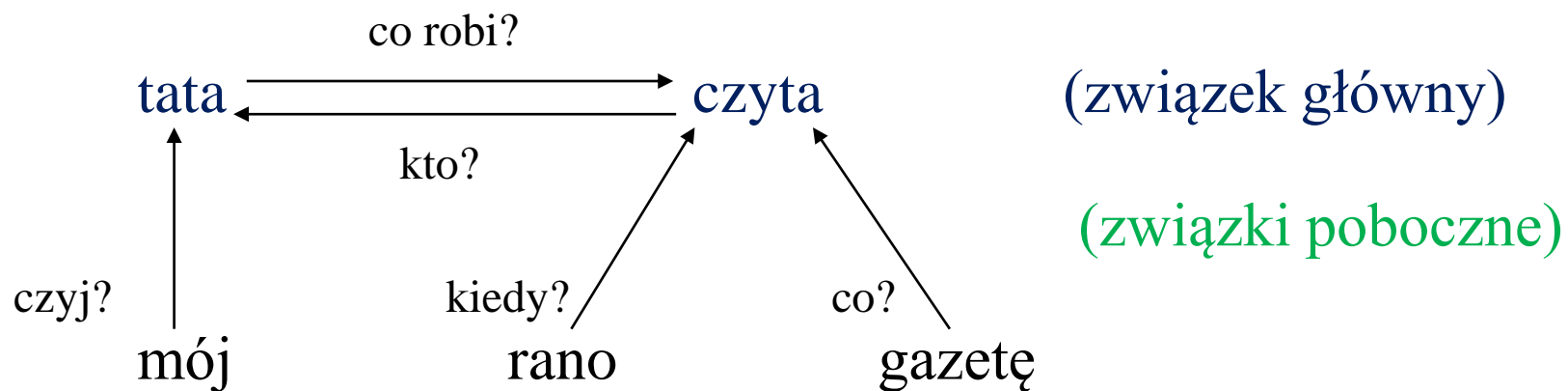
Pozostałe wyrazy (**określenia**) grupujemy wokół podmiotu i orzeczenia i w ten sposób tworzymy grupę podmiotu i grupę orzeczenia.

Dzisiaj przypomnimy sobie, jakie rodzaje związków tworzą wyrazy w zdaniu i jak nazywają się składowe tych związków.

Jak pamiętacie z klas poprzednich (czwartej i piątej) **najważniejszymi wyrazami w zdaniu są orzeczenie i podmiot. Są one w zdaniu **tak samo ważne.****
Tworzą **związek główny.**

Ale pozostałe wyrazy w zdaniu z podmiotem i orzeczeniem, a także między sobą również tworzą związki wyrazowe. Są to **związki poboczne**.

W związkach pobocznych wyróżniamy **wyraz nadrzędny (określany)** i **wyraz podrzędny (określający)**.

tata - **wyraz nadrzędny określany**

↑
czyj? (STRZAŁKA DO GÓRY)

mój - **wyraz podrzędny określający** (jaki jest? czyj jest? wyraz nadrzędny)

Podobnie jest w grupie orzeczenia.

czyta – wyraz nadrzędny określany

kiedy?

rano – wyraz podrzędny określający kiedy tata czyta gazetę

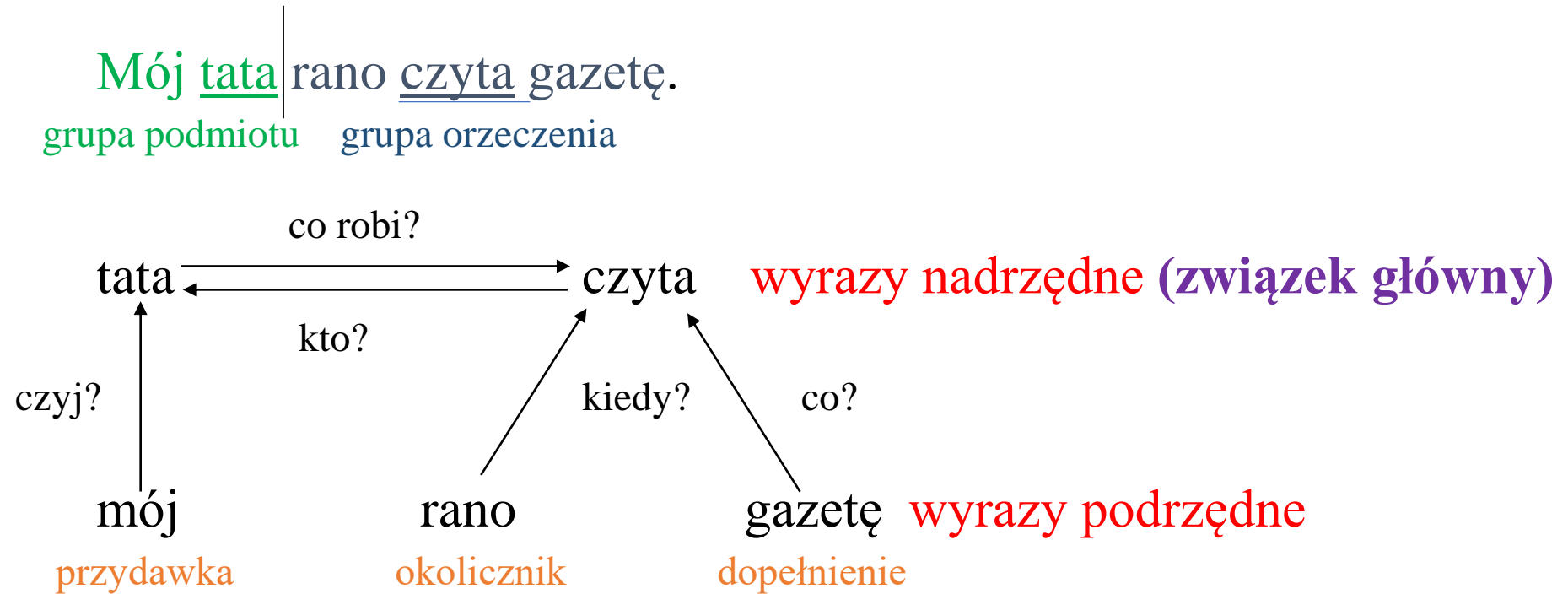
czyta – wyraz nadrzędny określany

co?

gazetę – wyraz podrzędny określający co tata czyta

A zatem jeszcze raz podsumujmy, co już wiemy.

Wyrazy podrzędne z wyrazami nadrzędnymi tworzą **związki poboczne**

związek główny:

tata (co robi?) czyta – wyrazy tak samo ważne względem siebie

związki poboczne:

tata	(czyj?)	mój
wyraz nadrzędny	pytanie	wyraz podrzędny
czyta	(kiedy?)	rano
wyraz nadrzędny	pytanie	wyraz podrzędny
czyta	(co?)	gazetę
wyraz nadrzędny	pytanie	wyraz podrzędny

Mając te wszystkie informacje wykonaj **w zeszycie** ćwiczenie

Ćwiczenie

Przepisz zdania. Podkreśl w nich podmiot i orzeczenie. Narysuj schematy zdań. Określ nazwy poszczególnych części zdania. Wypisz związek główny i związki poboczne.

Spektakle teatralne dawniej odbywały się na dworze.

Zgromadzona publiczność żywo reagowała na akcję spektaklu.

Teatr wymaga od widzów właściwego stroju.

Do zobaczenia na następnej lekcji!

p. Agnieszka Kik